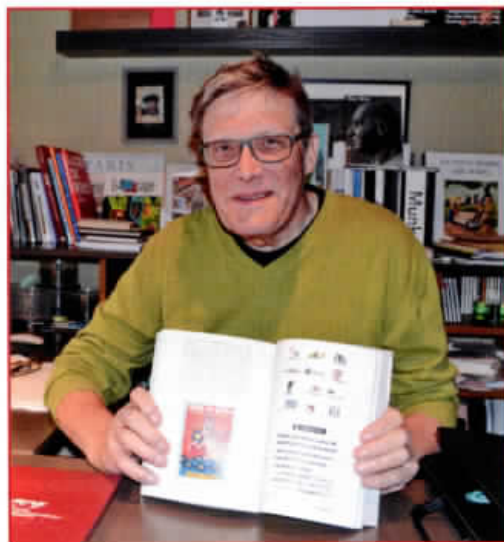

De carrière van Johnny Bekaert

Aurelia Ricciardi |

De Belg Johnny Bekaert werkt al 46 jaar als graficus, typograaf, illustrator en tekenaar. Daarbij schipperde hij meer dan eens tussen wat hij graag doet en vooral wat hij niet graag doet. Met een tentoonstelling, een boek en een groot project voor rebranding dat meer dan een jaar werk vroeg, lijkt 2018 wel een bekroningsjaar voor deze grafische ontwerper te zijn.

Johnny Bekaert

Johnny Bekaert is een Belgisch graficus, illustrator, tekenaar en typograaf die ook in het buitenland naam heeft gemaakt. In de 46 jaar die hij als graficus actief is, heeft hij voor tijdschriften zoals Knack en Trends en voor de krant De Standaard gewerkt, heeft hij logo's voor een honderdtal bedrijven ontworpen en heeft hij een dertigtal lettertypes bedacht. Johnny Bekaert die nog altijd erg actief is, sluit 2018 af met een boek, een tentoonstelling over zijn werk en een uitgebreid grafisch charter voor een Franse universiteit. Hij heeft ondertussen ook geleerd om alleen maar dat te doen wat hij graag doet, en vooral om te vermijden wat hij niet graag doet.

Johnny Bekaert die uit Kortrijk komt, woont vandaag in Gent waar zijn carrière als zelfstandig graficus van start ging. Hij legt zich vooral toe op het ontwerpen van logo's en op het lay-outen van kunstboeken, maar daarnaast levert hij zich in zijn verloren uurtjes ook over aan tekenen en aan het creëren van

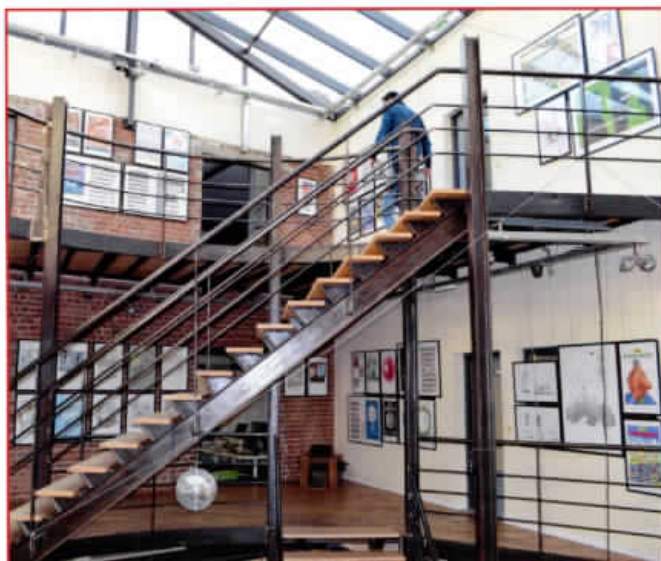
lettertypes en wenskaarten. "Dat ontspant me, want ik verveel me snel. Een logo ontwerpen is leuk, maar het grafische charter ervan vraagt veel tijd en inspanning."

Tussen 1971 en 2011 werden zijn grafische ontwerpen geregeld bekroond, zowel in België als in het buitenland (Italië, Frankrijk, Duitsland, de Verenigde Staten, ...). Zijn werk is opgenomen in grafische en ty-

pografische referentiewerken. Johnny Bekaert heeft daarnaast ook samengewerkt met papierproducenten zoals Fedrigoni in Italië en International Paper in New York. Zijn naam wordt ook geregeld vermeld in de cursussen grafiek in Gent. Sinds 2008 is hij commissaris van het Huis van het Beeld in Brussel en organiseert hij mee tentoonstellingen waarin de schijnwerpers op Belgisch grafisch talent, zo-

wel Franstalig als Nederlandstalig, gericht worden. Nu is het echter zijn beurt om in de schijnwerpers te staan. Het Huis van het Beeld, dat in het gebouw van de Seed Factory in Oudergem gehuisvest is, wijdt immers de tentoonstelling 'Johnny Bekaert/Font Design' aan zijn werk. De tentoonstelling loopt tot 28 december en is gratis te bezoeken. De retrospectieve, de lettertypes, de logo's, de affiches en de boekomslagen vind je ook in de catalogus van 256 pagina's die op 1000 exemplaren verschenen is, maar die ook in elektronische vorm op de markt gebracht wordt door een Braziliaanse uitgever. En tussen al die activiteiten door heeft Johnny Bekaert ook nog de tijd gevonden om zelf enkele boeken samen te stellen en die in eigen beheer uit te geven.

Johnny Bekaert heeft zijn succes echter nooit op een schaalte aangeboden gekregen. Hij herinnert zich dat hij als adolescent, na de oriëntatietests op het PMS-centrum, het etiket 'niet creatief' kreeg. "Toen ik 14 was,

De tentoonstelling 'Font Design - Johnny Bekaert' in het Huis van het Beeld - Seed Factory, in Oudergem.

Typografie, logo's, tekeningen, affiches, boekomslagen – het boek 'Font Design' van Johnny Bekaert hangt een beeld op van 46 jaar werk als graficus.

zei ik dat ik interieurarchitect wilde worden. Men zei me dat dit voor mij moeilijk zou zijn omdat ik helemaal niet creatief was. Toch voelde ik me in die dagen al heel creatief. Ik hield echter niet van de vragen die ik voorgeschoteld kreeg en die onder andere op de inktvlekken van Rorsach gebaseerd waren. Hoe dan ook, ik heb nooit rekening gehouden met die diagnose."

Johnny Bekaert studeerde toch interieurarchitectuur aan Sint-Lucas in Gent waar hij in 1971 afstudeerde. "Dat was niet echt mijn ding. Maar ik was al wel gepassioneerd door grafiek en volgde avondlessen in standbouw en reclame. In die tijd waren er nog geen cursussen grafiek. En hoewel ik er niets van kende, zocht ik meteen na mijn studies werk in die richting. Ik ben helemaal onderaan de ladder begonnen als hulpgraficus – met de hand tekende ik kader-tjes rond advertenties." Nadien trekt Johnny Bekaert naar Montpellier (Frankrijk) waar hij zes jaar voor drukkerij AGL (Arts Graphiques Laffitte)

werkt. Dat familiebedrijf bestaat vandaag nog altijd en is al twee eeuwen actief. "Werken in een drukkerij was de enige manier om het vak te leren," vertelt Johnny Bekaert. In die periode tekende hij ook de omslagen voor de speciale autonummern van Knack en maakte hij humoristische tekeningen voor het tijdschrift Trends en strips voor een lokale Gentse krant.

Dat werk bracht hem in de jaren '80 weer terug naar België waar hij met twee kennissen het bureau Scritto oprichtte. "We zijn begonnen met grafiek, maar zijn dan hoe langer hoe meer richting reclame afgedreven. Ik heb echter niets met reclame, ik hou daar niet van." In 1995 verliet hij Scritto en begon hij als zelfstandig graficus. Een tijd lang samen met zijn echtgenote Frida die ook graficus is. Ze specialiseerden zich meer bepaald in logo's en kunstboeken, waarvan ze de omslag en de lay-out voor grote uitgevers verzorgden. "Ik hou van werk dat tijd vraagt zonder dringend te zijn. Zo kun je tot een stevig en weloverwogen resultaat komen." Op dat moment deed de computer zijn intrede als hulpmiddel bij het ontwerpen en verdween de lichttafel. "De computer is geniaal en erg efficiënt. Vandaag doe je op 30 minuten waar je vroeger twee dagen voor nodig had."

Logo en grafisch charter

Het ontwerpen van bedrijfslogo's staat centraal in de activiteiten van Johnny Bekaert. Het goed herkenbare logo van de Universiteit Gent is overigens een werk van hem (1985) met als symbool een blauwe tempel. De universiteit was de eerste re-

De logo's van Johnny Bekaert.

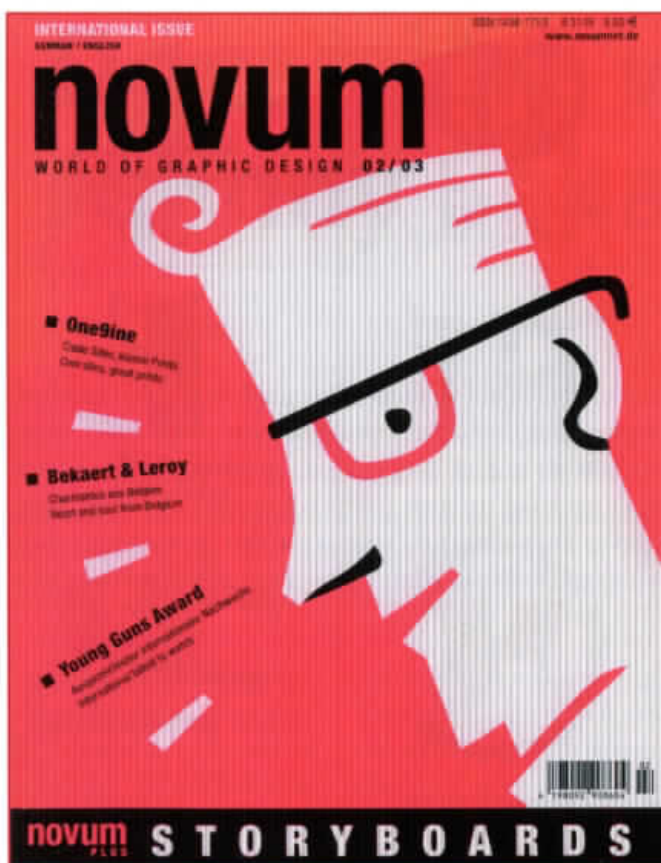
gelmatige klant van Johnny Bekaert en heeft hem in staat gesteld zijn carrière uit te bouwen. "Ik heb altijd logo's ontworpen. Dat is wat ik graag doe en daar heb ik mijn klanten voor. Een logo ontwerpen vereist een goed begrip van de visie van het bedrijf of de instelling. Het moet overeenstemmen met het merk-imago dat men wil uitstralen. Ik vraag gewoonlijk zes of zeven

sleutelbegrippen die het bedrijf met zijn logo wil uitdragen. Ik hou ervan om complexe opdrachten aan te nemen en om boodschappen door te geven. Bijvoorbeeld logo's en deellogo's ontwerpen voor grote bedrijven met verscheidene afdelingen."

Dat was onlangs het geval voor de 'Université de Valenciennes et du Hainaut-Cambrésis' die in 2018 tot de 'Université poly-

Het nieuwe logo van de 'Université polytechnique des Hauts-de-France' met bijhorende signs.

Johnny Bekaert op de omslag van het tijdschrift Novum.

technique des Hauts-de-France' (UPHF) omgedoopt werd. Die instelling die verscheidene studierichtingen aanbiedt, ligt verspreid over vijf campussen: Fammers, Valenciennes, Arenberg, Cambrai en Maubeuge. "Die universiteit heeft erg sterke afdelingen met een eigen naam, een eigen logo en een eigen aanpak. Dat moet je overbrengen in een reeks van logo's waarin toch eenheid zit." Het project voor de naamsverandering ging in 2017 van start toen de universiteit zich sterker ging richten op polytechnisch onderwijs en op de letteren. Bij die overgang hoorde een nieuw logo en een nieuw grafisch charter. De Franse universiteit, waarvan de rector het werk van Johnny Bekaert goed kende, nam toen rechtstreeks contact met hem op.

In een eerste fase defileerde een tiental logo's voorbij naarmate de voorstellen voor de nieuwe naam van de universiteit concreter werden. "Ondertussen was er ook een nieuwe communicatiedirecteur aangeworven en moesten we opnieuw beginnen. De nieuwe directeur vroeg me om drie verschillende logo's op basis van een nieuw onderzoek en nieuwe sleutelbegrippen voor te stellen. De enige vereiste was dat het om een abstract logo ging." Het eindresultaat is een logo met drie cirkelsegmenten in het zwart en turquoiseblauw. "De ronde elementen symboliseren radertjes van een mechanisme. Het zwart verwijst naar de bedrijfswereld. In de streek zijn er heel wat bedrijven waar de universiteit mee samenwerkt, vooral in de auto-

sector, de bouw en het transport. Het blauw vertegenwoordigt de universiteit – die kleur komt ook terug bij andere universiteiten, maar hier gaat het om een bijzonder turquoiseblauw." Uit de lettertypes die Johnny Bekaert voorgesteld had, koos de universiteit 'Accord Alternate Medium' wegens het ronde karakter ervan. Dat lettertype is een creatie van de Indiër Aakash Soneri en wordt voor de titels, de ondertitels en de naam 'Université polytechnique' in het logo gebruikt. Voor de typografie van de lopende teksten en voor de vermelding 'Hauts-de-France' in het logo wordt het lettertype The Sans

gebruikt, een creatie van de Nederlander Lucas de Groot. Johnny Bekaert hecht ook veel belang aan de keuze van het papier en beveelt altijd ecologisch papier aan. Voor de gedrukte communicatie van de universiteit werd het niet-gestreekt offsetpapier Munken Lynx gekozen. Aan het grafische charter moet nog de laatste hand gelegd worden. Dat omvat de gebruiksaanwijzing van het logo, de drukkleuren, de typografie, het papier, maar ook een hele reeks modellen van communicatiedragers. Brieven, naamkaartjes, enveloppen, mappen, dossieromslagen, uitnodigingen, affiches,

Affiche van Johnny Bekaert.

De typografische creaties van Johnny Bekaert.

programma's – niets is aan het toeval overgelaten. Ook aan gadgets en promotiemateriaal, zoals muismatten, draagtassen, T-shirts, kopjes is gedacht, zelfs aan de bewegwijzering op de campus en de belettering van de voertuigen. Dat alles wordt vertaald in een charter van meer

dan 120 pagina's. In totaal werden vier verschillende logo's ontworpen voor de universiteit en haar verschillende afdelingen.

Inspiratiebronnen

Hoe hij een grafisch charter moet opstellen, heeft Johnny Bekaert van de Nederlander

Ben Bos geleerd, de oprichter van de bekende grafische studio Total Design. "Toen ik in de jaren '80 met Scritto begon, wist niemand hoe hij een grafisch charter moest opstellen. Ik ben toen naar Nederland gegaan om Ben Bos te ontmoeten, die onder andere het logo van Randstad gecreëerd heeft. Hij heeft ons geleerd om een grafisch charter te realiseren. In de loop der jaren heb ik zijn voorbeelden aan de ontwikkeling aangepast. Toen was een charter heel technisch, gedetailleerd en volumineus. Vandaag is een charter heel wat korter en concreter." Ook op het vlak van grafiek en typografie heeft Johnny Bekaert grote meesters gehad. Zoals de Belgische typograaf Lucien De Roeck, de Franse typografen Jean Alessandrini en George Auriole (art-nouveaustijl), de Antwerpse grafici Paul Ibou (volgens Johnny Bekaert de grootste logo-ontwerper) en Michel Olyff en de Franse graficus en typograaf Roger Excoffon. "Wanneer ik even geen uitweg zie, kan ik bij hen terecht," zegt Johnny Bekaert. Ondertussen heeft hij al een dertigtal lettertypes op zijn naam staan en is er

nog een tiental in voorbereiding. "Ik doe dat al droedelend, om me te ontspannen en die tekeningetjes worden soms letters."

Maar wat doet Johnny Bekaert nu het liefste? "Sinds ik zelfstandig ben, hou ik van alles wat ik doe. Wanneer ik me begin te vervelen en ik een klant niets nieuws meer kan bieden, moet ik stoppen. Na een ongeval heb ik trouwens beslist om alleen nog dat te doen wat me bevalt. Ik hou gedurende een tijdje van het steriele werk van het lay-outen en van de complexiteit van een logo, maar nadien moet ik dat compenseren door te tekenen en te krabbelen." En op welk werk is hij bijzonder trots? Dat is een vraag die hij niet echt wil beantwoorden. "Ik ben trots op al mijn werken. Er één uit kiezen zou betekenen dat de rest minder waard is."

Op 69-jarige leeftijd denkt Johnny Bekaert nog niet aan ophouden. "Als ik niet werk, besta ik niet. Ik voel de behoefte om iets voor klanten te creëren. Ik hou er ook wel van om tekeningen voor mezelf te maken, maar dat is niet hetzelfde. Dan ben ik te vrij."

Tekening van Johnny Bekaert.